

Lue tietoteksti. Vastaa kysymyksiin kokonaisilla virkkeillä.

SUOMI, MEIDÄN MAAMME

Suomi on pitkä maa. Sen pituus etelästä pohjoiseen on yli tuhat kilometriä. Suomen luonto on moninainen. Eri paikoissa maisema näyttää erilaiselta.

Pohjois-Suomea kutsutaan Lapiksi. Lapissa on tuntureita eli korkeita mäkiä. Lapissa on myös metsiä, soita ja jokia. Lapissa on talvella pimeää, koska aurinko ei silloin nouse taivaalle. Kesällä aurinko taas paistaa yölläkin. Lapin suurin kaupunki on Rovaniemi.

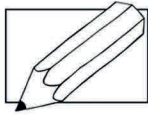
Pohjanmaa sijaitsee Pohjanlahden rannikolla. Pohjanmaa on ennen ollut meren peitossa. Siksi se on tasaista maata. Pohjanmaalla maa nousee hitaasti ja meri siirtyy kauemmas. Pohjanmaalla on paljon peltoja ja jokia. Isoja kaupunkeja ovat Oulu, Seinäjoki ja Vaasa.

Suomen itä- ja keskiosissa on paljon järviä ja siksi aluetta kutsutaan Järvi-Suomeksi. Suomen suurin järvi on Saimaa. Saimaassa elää hyvin harvinainen hylje, saimaannorppa. Isoja kaupunkeja ovat Tampere, Jyväskylä ja Kuopio.

Suomen lounaisosassa on suuri saaristo, johon kuuluu tuhansia saaria. Saarelta toiselle pääsee lautalla. Saaristossa puhutaan usein ruotsia.

Etelä-Suomessa on eniten asukkaita ja suuria kaupunkeja, kuten Helsinki ja Espoo. Etelä-Suomessa on paljon peltoja, koska ilmasto on kasveille sopiva. Helsinki on Suomen pääkaupunki. Siellä on paljon nähtävyyksiä, esimerkiksi Suomenlinna ja Linnanmäki. Helsingissä on myös raitiovaunuja ja metroja.

1. Miksi Lapissa on talvella pimeää?
2. Miksi Pohjanmaalla on niin tasaista?
3. Mikä harvinainen eläin asuu Saimaassa?
4. Mitä eri kulkuneuvoja Helsingissä on?
5. Mihin osaan Suomea haluaisit tutustua lisää? Miksi?

Lue tietoteksti. Vastaa kysymyksiin kokonaisilla virkkeillä.

SUOMI, MEIDÄN MAAMME

Kun tutkit Suomen karttaa, huomaat että maamme on pitkä. Matkaa Suomen eteläisimmästä paikasta, Boskärin luodolta, pohjoisimpaan kylään, Nuorgamiin, kertyy yli tuhat kilometriä. Kartassa on myös monenlaisia värejä: paljon sinistä järvien ja jokien merkinä, vihreällä merkittyä alankoa ja pohjoisessa keltaista ja ruskeaa kertomassa siitä, että paikka on korkealla merenpinnan yläpuolella. Suomessa onkin vaihteleva ja monimuotoinen luonto.

Pohjoisinta osaa Suomesta kutsutaan nimellä Lappi. Lapissa on tuntureita eli korkeita mäkiä, joiden huipulla ei kasva puita. Lapissa on myös metsiä, soita ja jokia. Lapissa on talvisin pimeää, koska kaamoksen aikana aurinko ei nouse taivaalle päivälläkään. Sen sijaan taivaalla voi nähdä upeita revontulia. Kesällä puolestaan vietetään yötöntä yötä, jolloin aurinko paistaa yölläkin. Suurin kaupunki Lapissa on Rovaniemi, joka sijaitsee napapiirin tuntumassa.

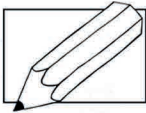
Pohjanmaa Pohjanlahden rannikolla on aiemmin ollut meren peitossa ja siksi siellä on tasaista. Vanhoista valokuvista voit nähdä, kuinka Pohjanmaalla maaperä on kohonnut. Rantaviiva on siirtynyt kauemmas merelle ja uutta maata on tullut paljaaksi. Maan kohoaminen jatkuu edelleen. Tyypillistä maisemaa ovat tasaiset pellot ja virtaavat joet. Pohjanmaan suuria kaupunkeja ovat Oulu, Seinäjoki ja Vaasa.

Suomen itä- ja keskiosassa on valtavan paljon järviä. Tätä aluetta kutsutaankin Järvi-Suomeksi. Järvi-Suomen pinta-alasta noin puolet on veden peitossa. Myös Suomen suurin ja Euroopan neljänneksi suurin järvi, Saimaa, sijaitsee siellä. Saimaassa asuu erittäin uhanalainen saimaannorppa. Järvi-Suomen kaupunkeja ovat esimerkiksi Tampere, Jyväskylä ja Kuopio.

Suomen lounaisosassa on suuri saaristoalue, johon kuuluu tuhansia saaria. Saaristossa on sekä suuria ja metsäisiä saaria että ulompana merellä sijaitsevia puuttomia kallioluotoja. Saaristossa on kauniita ja se onkin kesäisin suosittu matkailukohde. Merituulia ja kauniita maisemia voi ihastella esimerkiksi pyöräillen. Saarelta toiselle pääsee liikkumaan lautoilla ja losseilla. Tällä alueella asukkaat puhuvat usein ruotsia.

Suurin osa suomalaisista asuu Etelä-Suomessa, jossa sijaitsee useita suuria kaupunkeja kuten Helsinki, Vantaa ja Espoo. Etelä-Suomessa on kuitenkin myös laajoja peltoalueita, koska ilmasto on suotuisa maataloudelle. Helsinki on Suomen pääkaupunki, ja siellä asuu yli puoli miljoonaa ihmistä. Helsingissä on suosittuja nähtävyyksiä, kuten Suomenlinna ja Linnanmäki, mutta myös kauniita vanhoja rakennuksia ja vihreitä puistoja. Paikasta toiseen pääsee liikkumaan raitiovaunulla ja metrolla.

1. Minkälaiselta Suomen kartta näyttää?
2. Mitä osaat kertoa Lapista ja auringosta?
3. Miksi Pohjanmaalla on niin tasaista?
4. Mikä harvinainen eläin asuu Saimaassa?
5. Mitä eri kulkuneuvoja tekstissä mainitaan?
6. Mihin osaan Suomea haluaisit tutustua paremmin? Perustele vastauksesi.

Lue satu ja vastaa kysymyksiin.

SATU KETUSTA, JOLLA OLI TAIKAHÄNTÄ

Olipa kerran, kauan aikaa sitten kettu. Ketulla oli taikahäntä.
Kettu eli aivan yksin Lapissa, kaukana kaikista muista.
Kettu oli yksinäinen. Onneksi ketulla oli taikahäntä.
Ketun kaunis ja tuuhea häntä osasi laulaa!

Kun kettu oli surullinen, se pyysi häntäänsä laulamaan.
Häntä osasi kauniin sävelmän. Se lohdutti kettua.
Kettu halusi kovasti löytää ystävän.

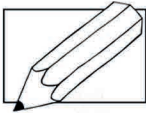
Eräänä kylmänä yönä kettu kuuli jonkin pienen äänen.
Ensin kettu luuli, että häntä hyräilee laulua.
Pian kummallinen ääni kuului uudelleen jostain kaukaa. Joku itki.
Kettu lähti etsimään sitä, joka itki niin surullisesti.

Kettu halusi löytää itkijän ja auttaa.
Matkan varrella naali ja poro auttoivat kettua.
Kettu juoksi niin kovaa, että sen kaunis häntä nousi pystyyn.
Häntä lauloi ja heitti taivaalle kipinöitä ja tulta.
Taivaalla tuli auttoi kettua näkemään oikean tien.
Vihdoin kettu löysi itkijän. Se oli toinen kettu.

Kettu oli itkenyt, koska sekin oli yksinäinen.
Näistä kahdesta ketusta tuli ystävät.
Kumpikaan ei ollut enää yksinäinen!
Kun katsot pohjoiselle taivaalle, voit nähdä ketun taikahännän tekemät tulet.
Ne ovat revontulia. Ne muistuttavat meitä ystävydestä.
Jos kuuntelet tarkasti, voit ehkä kuulla myös ketun hännän kauniin laulun.

Mukaelma kansansadusta

1. Mikä on sadun tapahtumapaikka? Mitä henkilöahmoja sadussa on?
2. Mistä tiedät, että teksti on satu?
3. Kirjoita itse oma satu!

Lue satu ja tee tehtävät.

SATU KETUSTA, JOLLA OLI TAIKAHÄNTÄ

Olipa kerran, ammoisina aikoina, taikahäntäinen kettu. Kettu eleli yksinensä Lapin laajoilla pihoidilla, synkimmän metsän ja korkeimman tunturin takana. Kettu oli kovin yksinäinen, olihan sen kotipesä niin monen polunristeyksen ja niin monen kivenkolon ja joenmutkan takana, ettei sinne ollut yksikään toinen kettu tai muukaan pieni olento ikinä eksynyt. Onneksi ketulla kuitenkin oli taikahäntänsä. Ketun kaunis, kiiltäväkarvainen ja tuuhea häntä osasi nimittäin laulaa.

Kun kettu oli iltaisin oikein surullinen ja yksinäinen, se pyysi häntäänsä laulamaan lohdutukseksi. Häntä osasikin kauneimman ja lohdullisimman sävelen, jota milloinkaan on kuultu. Se ilahdutti ja lohdutti pientä kettuumme joka kerta. Enemmän kuin mitään muuta maailmassa kettu kuitenkin toivoi löytävänsä ystävän.

Eräänä kylmänä ja tähtikirkkaana yönä kettu höristeli oransseja korviaan. Se oli kuulevinaan jotain. Tuuli toi mukanaan jonkin melkein kuulumattoman ja hennon äänen. Kettu luuli ensin, että se oli häntä, joka hyräilee hiljaa, mutta pian salaperäinen ääni kuului uudestaan. Jostain hyvin kaukaa, toisenlaisesta paikasta ja ehkä toisesta ajastakin, kuului vaimeaa nyyhkytystä. Kettu nousi ylös, pudisti lumet kauniilta turkiltaan ja jähmettyi kuuntelemaan. Hyvin varovaisesti ja aivan äänettömästi kettu lähti hiipimään ääntä kohti.

Ensin varovasti, mutta askel askeleelta rohkaistuneena kettu lähti etsimään äänen alkulähdettä. Kettu halusi kovasti päästä auttamaan niin surullisesti itkevää olentoa. Kettu alkoi juosta. Jonkin ajan päästä vastaan tuli naali, jolla oli lumenvalkoa turkki.

-Hei ystäväni, minne moinen kiire? nappisilmäinen naali kysyi.

-Etkö kuule, kun joku itkee? vastasi kettumme ja jatkoi kiireesti matkaa.

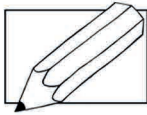
-Hyvää matkaa, kysy neuvoa vanhalta porolta, se tuntee tunturin kuin oman turkkinsa! huikkasi naali ketun perään.

Jonkin matkan päässä, itkun kuuluessa jo selkeämmin, kettu näki hopeisen poron, joka tosiaan osasi auttaa. Poro nyökytti sarvikruunullaan suuntaa kohti pohjoista. Itku kuului jo kovempaa ja kettu pinkoi niin lujaa kuin vain kypälistään pääsi. Ketun kaunis häntä piiskasi vauhtia pystyssä. Häntä lauloi lauluaan ja sinkosi taivaalle kipinöitä ja lieskoja, jotta ketun olisi helpompi nähdä reitti pimeässä tunturin talviyössä.

Vihdoin, kun kettu oli juossut itsensä aivan läkähdyksiin, näki se toisen ketun kypertyneenä kiven koloon. Tuo toinen, vielä pienempi kettu, ei enää itkenyt. Se ilahtui kovasti saadessaan seuraa. Oli nimittäin niin, että se oli yhtä yksinäinen kuin tarinammekin kettu. He ystäväystyivät, eikä kumpikaan heistä ollut enää koskaan yksinäinen. Kun katsot pohjoiselle taivaalle, voit vieläkin nähdä ketun taikahännän loihtimat liekit, revontulet, muistuttumassa ystävyiden kauneudesta. Jos keskityt ja kuuntelet aivan hiljaa, voit ehkä kuulla myös ketun hännän kauniin ja lohdullisen sävelmän.

Mukaelma kansansadusta

1. Kirjoita sadun juoni omin sanoin.
2. Mistä tiedät, että teksti on satu?
3. Kirjoita itse oma satu!

MOIKKA MUMMI!

Kuusamossa 23.2.2020

Terveiset hiihtolomalta täältä Kuusamosta!
Mitä teille kuuluu? Tänne kuuluu tosi hyvää.
Olen lumilautailut Rukalla.
Olen oppinut uusia temppuja lumilaudalla.

Näimme eilen äidin kanssa revontulia.
Ne olivat vihreitä ja violetteja.
Ne näyttivät lipuilta korkealla taivaalla.

Täällä on hienot maisemat. Paljon metsää ja lumisia puita.
On kivaa, kun on paljon lunta.
Lumessa on hauska kiipeillä ja hiihtää.

Me menemme tänään katsomaan poroja ja husky-koiria.
Paistamme makkaraa kodassa ja juomme lämmintä kaakaota
termospullostasta.

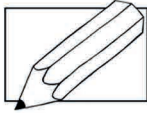
Nyt pitää mennä. Terveisiä kaikille!
Rapsuta Kamu-koiraa puolestani!

T. Otso

Ps. Tässä kuva minusta lumilautailemassa.

1. Alleviivaa kirjeen tervehdys, paikkamerkintä ja päivämäärä.
2. Ympyröi lopputoivotukset ja lähettäjän nimi.
3. Mitä Otso tekee hiihtolomalla?
4. Kirjoita oma kirje jollekin sukulaiselle tai ystävälle.

Lue Otson lähettämä kirje. Tee tehtävät.

Moikka mummi!

KUUSAMOSSA 23.2.2020

Supermahtavat terkut täältä ~~K~~Kuusamosta!
Mitä teille kuuluu sinne etelään? Tänne kuuluu tosi
hyvää, meillä on ollut älyttömän kivaa. Olen lautaillut
joka päivä Rukalla ja lempirinteeni on tietty
Ruka-park, jossa olen oppinut uusia hyppyjä
ja temppuja. Eilen illalla nähtiin äidin kanssa
revontulia. Niihin hienoja! Niissä oli vihreää ja violettiä
ja ne hulmasi kuin liput taivalla.

Maisemat täällä on hienot, paljon metsää ja
tykkylumisia puita. Lunta on muutenkin ihan älyttömän
paljon, se on kivaa. Hiihtäminen on hauskaa ja
lumessa kiipeily. Tänään me mennään katsomaan
poroja ja husky-koiria eräälle tilalle. Ja
paistetaan makkaraa kodastassa. Minulla on oma
termospullo, johon keitämme mukaan lämmintä
kaakaoa.

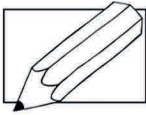
Nyt pitää mennä, paljon terkkuja
ja rapsutukset kamu-koiralle!

T. Otso

P.s. Tässä kuva minusta laskemassa.

1. Alleviivaa kirjeen tervehdys, paikkamerkintä ja päivämäärä.
2. Ympyröi lopputoivotukset ja lähettäjän nimi.
3. Mitä Otso tekee hiihtolomalla?
4. Kirjoita oma kirje jollekin sukulaiselle tai ystävälle.

Lue Jekun päiväkirjaan kirjoittama teksti ja vastaa kysymyksiin.

Rakas päiväkirja! 7.6.2019

Tänään oli kiva päivä mökillä täällä Kauhavalla.
Heräsin aikaisin ja menin heti uimaan.
Vesi on tosi lämmintä, mutta isä ei silti uskalla uida. Hah!
Ehkä isä menee saunan jälkeen uimaan.

Päivällä kävimme eväsretkellä.
Paahdoimme maissia nuotiolla, söimme eväsleipiä ja
joimme mansikkamehua. Nam!

Sitten lepäsin riippukeinussa ja luin sarjakuvia.
Hypin myös trampoliinilla ja uin vähän lisää.

Illalla saunoimme yhdessä koko perhe.
Saunan jälkeen alkoi mukavasti väsyttää.

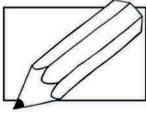
Nyt pitää mennä nukkumaan.
Haluan olla huomenna virkeä.
Me nimittäin mennään Powerpark-huvipuistoon, jee!

1. Milloin Jekku on kirjoittanut tekstin?

2. Mitä Jekku kirjoittaa päiväkirjaansa seuraavana päivänä? Keksi ja kirjoita.

3. Kirjoita päiväkirjateksti. Kerro mitä kaikkea olet puuhaillut.

Lue Jekun päiväkirjaan kirjoittama teksti ja vastaa kysymyksiin.

Rakas päiväkirja! 7.6.2019

Taas kiva päivä takana täällä mökillä. Heräsin aikaisin aamulla ja menin heti uimaan. Vesi oli tosi lämmintä, eikä isi silti uskaltanut kuin kastella vähän varpaitaan. Hah! Se kuulemma halusi odottaa illan saunomiseen asti.

Päivällä teimme eväsretken lähellä olevalle retkeilyalueen laavulle. Paahdoimme maissia, söimme eväsleipiä ja joimme mummon mansikkamehua. Nam! Sitten löhöilin mökin pihalla riippukeinussa ja luin sarjakuvia, hypin trampalla ja uin vähän lisää.

Illalla sitten saunottiin kaikki porukalla, uimisesta ja kuumista löylyistä tuli mukavan uninen olo. Nyt pitää mennä nukkumaan, että jaksan huomenna olla pirteä. Me mennään nimittäin Powerparkkiin, jeee!

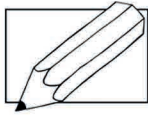

1. Milloin Jekku on kirjoittanut tekstin?

2. Mitä Jekku kirjoittaa päiväkirjaansa seuraavana päivänä? Keksi ja kirjoita.

3. Kirjoita päiväkirjateksti. Kerro mitä kaikkea olet puuhailut.

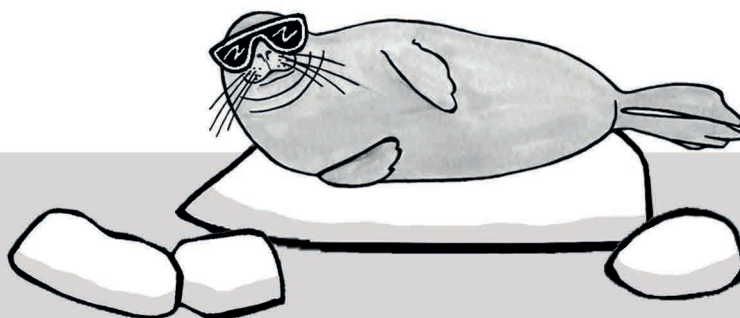
Lue räppi saimaannorpasta. Vastaa kysymyksiin.

Sanelma, saimaannorppa

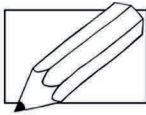
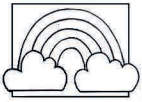
Saimaan saarella pikkuinen norppa,
Sanelma, pörröinen pieni saimaannorppa
pötköttää, chillaa, kivellä köllii, kellii
etsii kaveriks Ollii, Onnii, Ellaa, Ellii.

Sanelma kuonoa nyrpistää
ja pyrstöllä vettä pärskyttää
ja kelaa:

Mikä on kun väki vähenee, mut pidot ei parane.
Missä Sanelman jengi, porukka, poppoo luuraa?
Nyt ei hyvältä näytä hei, kaikki kuulkaa!
Sanelma tarvii apuu, jelppii, huolenpitoo,
jotta vois kavereiden kanssa jatkaa hauskanpitoo.
Pitää Saimaata ja sen eläimiä suojella,
meidän pitää olla luonnon ja pienten puolella.
Sanelma sanoo: hätä iskee jo, auttakaa viimein, en
haluu olla saimaannorppa viimeinen.

1. Mitä synonyymeja eli samaa asiaa tarkoittavia sanoja löydät räpistä?
2. Mitä puhekielisyyksiä löydät räpistä?
3. Mikä on räpin sanoma?
4. Kirjoita itse oma räppi!

Väritä mainos. Vastaa kysymyksiin.

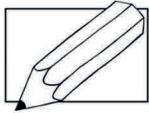
kesäteatteriesitys
SAARISTON LAPSET

Solskenin lavalla

13.7. klo 15
15.7. klo 15
18.7. klo 15
21.7. klo 15

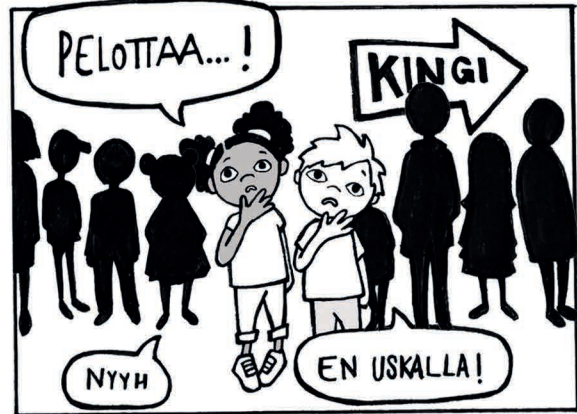
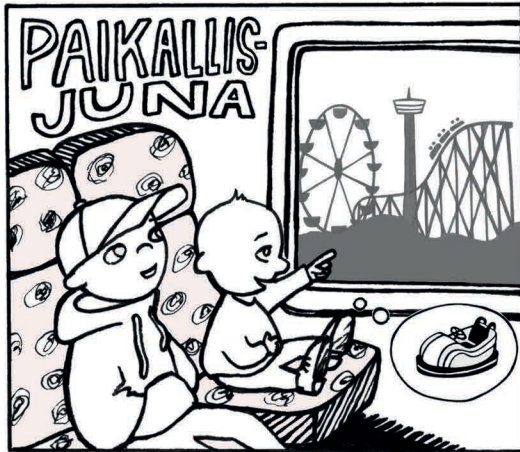
Liput 12€
välivaika
Tervetuloa!

1. Mistä tiedät, että kyseessä on mainos?
2. Mitä asiaa mainoksessa mainostetaan?
3. Missä voit nähdä mainoksia?
4. Minkälainen on mielestäsi hyvä mainos?
5. Suunnittele ja piirrä oma mainos.

Lue sarjakuva. Tee tehtävät.

TAHTIJENGI JA STADIN MESTAT

Keksi ensin hahmot. Ketkä sarjakuvassa seikkailevat?

Suunnittele ja piirrä oma sarjakuva.

Suunnittele, miten tapahtumat sijoittuvat ruutuihin.

Mitä sarjakuvassa tapahtuu? Voit piirtää sarjakuvat esimerkiksi omasta koulumatkastasi.

Sitten vain piirtämään! Replikit voit kirjoittaa puhekupliin.